संज्ञपनंमारणं तदाहिसूर्यंतेचक्षुःवातंप्राणइत्यादयोमंत्राःपठ्यंतेततोलिंगाद्गम्यतेयत्शरीरिणांप्राणाइंद्रियाणिनित्यंनिश्चितंनित्यंसर्वदालोकांतरेगताइति तेनसर्वःशरीरीविभुरेवास्तिनतूपाधिपरिच्छिन्नःपरिच्छिन्नत्वाभिमानस्त्वस्याविद्यकइतिभावः ॥१०॥ तवतुज्ञानेऽधिकाराभावात्सोपासनकर्मप्राप्यंदेवयानमार्गमेवाश्रयस्वेत्याह अहमिति तेतवयोग्याइतिशेषः ॥११॥ यत्रकालेतेत्वयायज्ञआहूतःकृतस्तत्रतदैवदेवास्तवहिताःसखायोजाताः यदैवंतदैवदेवाःपशूनांजीवानांगमनेतत्तल्लोकप्राप्तौईश्वरानिग्रहानुग्रहकराः ॥ १२ ॥ यस्मादेवंतस्मान्नित्याजीवादेवानिष्ठागतिमंतोभवंतिनान्येअयजमानाः एवंसार्धेनकर्मनिष्ठामुक्त्वाज्ञाननिष्ठामाहसार्धेन नित्येइति पांचभौतिकोदेववर्गःसर्वोपिनित्यःपुरुषश्चतद्दृष्टानित्यः ॥ १३ ॥ उभयोरपिनित्ययोःसतोर्योस्यनानायोगंअनेकदेहसंबंधंपश्यतिसवृथामतिर्वियोगेपितृपुत्रादिनाशेशोचतिमौढ्यात् उक्तरीत्यानदेहोनश्यतिनाप्यात्मेतिनिर्निमित्तस्तेषांशोकइतिभावः ॥ १४ ॥ यदिरुद्रादिनाशाद्दुःखंपश्यतितर्हिरुद्रादीनांपरिग्रहएवनकर्तव्यः नहिवंध्यायाःपुत्रशोकार्तिरस्ति वस्तुतस्त्वसं

अश्वमेधेश्रुतिश्चेयमश्वसंज्ञपनंप्रति॥ लोकांतरगतानित्यंप्राणानित्यंशरीरिणां ॥ १० ॥ अहंहितंवदाम्येतत्प्रियंचेत्तवपार्थिव॥ देवयानाहिपंथानःश्रुतास्तेयज्ञसंस्तरे॥ ११ ॥ आहूतोयत्रयज्ञस्तेतत्रदेवाहितास्तव॥ यदासमन्वितादेवाःपशूनांगमनेश्वराः ॥ १२ ॥ गतिमंतश्चतेनेष्ठानान्येनित्याभवंत्युत॥ नित्येस्मिन्पंचकेवर्गेनित्येचात्मनिपूरुषः॥ १३॥ अस्यनानासमायोगंयःपश्यतिवृथामतिः॥ वियोगेशोचतेत्यर्थंसबालइतिमेमतिः॥ १४॥ वियोगेदोषदर्शीयःसंयोगंसविसर्जयेत्॥ असंगेसंगमोनास्तिदुःखंभुविवियोगजं ॥ १५ ॥ परापरज्ञस्त्वपरोनाभिमानादुदीरितः ॥ अपरज्ञःपरांबुद्धिंज्ञात्वामोहाद्विमुच्यते॥ ॥ १६॥ अदर्शनादापतितःपुनश्चादर्शनंगतः॥ नाहंतंवेद्मिनासौमांनचमेस्तिविरागता ॥ १७॥ येनयेनशरीरेणकरोत्ययमनीश्वरः॥ तेनतेनशरीरेणतदवश्यमुपाश्नुते॥ मानसंमनसाप्नोतिशरीरंचशरीरवान्॥१८॥ इतिश्रीम०आश्रमवा०पुत्रदर्शनप०जनमेजयंप्रतिवैशंपायनवाक्येचतुस्त्रिंशोध्यायः॥३४॥

वैशंपायनउवाच अदृष्ट्वातुनृपःपुत्रान्दर्शनंप्रतिलब्धवान्॥ ऋषेःप्रसादात्पुत्राणांस्वरूपाणांकुरूद्वह॥ १ ॥

गेआत्मनिवियोगजंदुःखंवारुद्रादिसंगमोवानास्तीत्याह संगइति ॥ १५ ॥ परेति अपरस्तुउक्तविधांज्ञाननिष्ठामप्राप्तस्तु परापरज्ञोनित्यानित्यविभागमात्रज्ञः अभिमानाद्देहादितादात्म्यात्उपासनाबलेनउदीरितउत्क्षिप्तः अपरज्ञः सगुणब्रह्मवित्भूत्वापश्चात्परांबुद्धिंनिर्विशेषवस्तुज्ञानंप्राप्यमोहान्मूलाज्ञानाद्विमुच्यते ॥ १६॥ मुक्तस्यलक्षणमाह अदर्शनादिति कर्मकर्तुरभावाददर्शनंप्रत्यक्चैतन्यंतस्मादापतितस्तत्रैवचलीनोऽतस्तंमुक्तमहंनवेद्मि अगोचरत्वात् असौचमांनवेत्ति करणाभावात् तर्हित्वमपितादृक्कुतोनभवसीत्याह नचमेस्तिविरागतेति परवैराग्यमेवमुख्यंमोक्षसाधनमित्यर्थः ॥१७॥ येनेति मनसाकृतंपापंमानसतापेनैवानुभूयतेएवंशरीरेणकृतंशारीरेणोपतापेनेतिकायवाङ्मनसांचापलंत्यक्त्वावायुनिरोधंकुर्यादितिसार्धश्लोकार्थः ॥१८ ॥ इतिआश्रमवासिकेपर्वणिनैलकंठीयेभारतभावदीपेचतुस्त्रिंशोऽध्यायः ॥ ३४ ॥ ॥७ ॥७॥ अदृष्ट्वेति ॥ १ ॥

Digitized by Google